

Анализ на данните, получени от системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) за месец юни 2020 г.

Общият брой нотификации за месец юни 2020 г. е 235. Сигналите в категория храни са най-много – 209, за фуражите – 17, а за материалите в контакт с храни – 9 (фиг.1).

Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

ПРЕДУПРЕДИТЕЛНИ НОТИФИКАЦИИ – 74 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Птиче месо и продукти от птиче месо – 13 нотификации: *Salmonella enterica ser. Enteritidis* в замразени пилешки филета от Полша, в замразено пилешко месо от Чехия и Полша, в замразени пилешки бучета от Полша и в охладено пилешко месо също от Полша; *Salmonella enterica ser. Infantis* в замразени пилешки филета от Украйна и в замразено пилешко роле със сирене и бекон от **България**; *Salmonella enterica ser. Saintpaul* и *Salmonella enterica ser. Typhimurium* в охладено пуешко месо и в охладени колбаси от Франция; *Listeria monocytogenes* в охладени пилешки кюфтета от Белгия; *Salmonella* в замразено механично сепарирано (MSM) пуешко месо също от Белгия; недеklarирана млечна съставка в замразено пилешко ястие от Холандия; *Salmonella enterica ser. Enteritidis* и *Salmonella enterica ser. Infantis* в замразени мариновани пилешки филета от Полша и *Salmonella enterica ser. Enteritidis*, *Salmonella enterica ser. Infantis* и *Salmonella enterica ser. Newport* в замразени пилешки филета също от Полша.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 9 нотификации: *Listeria monocytogenes* в мортадела от Италия и в охладено свинско шкембе от Белгия; *Salmonella* в колбаси от Холандия и в хамбургер също от Холандия; **недекларирани яйца** в колбаси от Холандия; хотдог от Обединеното кралство, **с повредена опаковка (дефектен печат); метални жици** в охладено смяно говеждо месо и стекове от Франция; **недекларирана горчица** в замразен гирос на скара от Полша и **контаминация с гризачи** на замразени свински крака от Германия.

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: *Listeria monocytogenes* в охладена пушена съомга от Германия и Сърбия; **живак** в охладена риба меч от Португалия и в замразени парчета от риба меч също от Португалия; **хранителен взрив предизвикан от хистамин** в замразени вакуум пакетирани филета от риба тон от Виетнам; **хранителен взрив по подозрение, че е предизвикан от *Listeria monocytogenes*** в охладени пушени филета от пъстърва от Холандия; **отравяне с сигуатера токсин, по подозрение, че е предизвикано от филета от червен берикс (*Lutjanus bohar*)** от Индия и *Vibrio cholerae* в приготвени скариди от Виетнам.

Зърнени и тестени изделия – 6 нотификации: **недекларирани ядки кашу обвити в шоколад, етикетирани като шоколадови топки** от Холандия; **недекларирана пшеница** в сладкиши от Франция; **охратоксин А** в мюсли от Чехия; **афлатоксини** в кафяв ориз от Камбоджа; **чужди тела** в брашно от спелта от Германия и **недекларирана млечна съставка** в бриочи (вид ястие) от Франция.

Материали в контакт с храни – 5 нотификации: **миграция на първични ароматни амини** от съгваеми дъски за рязане от Китай и от лъжици също от Китай; **миграция на бисфенол А** от лъжици за малки деца от Китай; **риск от счупване и експлозия на бутилки** с газирана напитка с вкус на кола от Германия и **миграция на меламина** от меламинови чинии с неизвестен произход.

Готови ястия и закуски – 5 нотификации: **недекларирани сулфит, яйца и целина** в замразени говежди кюфтета етикетирани като топки сирене от Холандия; **метални парчета** в солети от Гърция; **метални жици** в замразено и нарязано говеждо месо, картофи и лук от Швеция; *Salmonella* в ливански пилешки сандвич от Франция и **недекларирани соя и пшеница** в картофен чипс от Белгия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 4 нотификации: **недекларирани риба и ракообразни** в хранителна добавка от Испания; **недекларирана млечна съставка** в хранителна добавки от Обединеното кралство; **високи нива на витамин В6** в хранителни добавки от Швеция и **полициклични ароматни въглеводороди** в екстракт от жълт кантарион от Китай.

Мляко и млечни продукти – 4 нотификации: **метални фрагменти** в охладено овче сирене от **България**; **недекларирана млечна съставка (неотразена в етикета на френски език)** в йогурт с червени боровинки от Белгия; **потенциален растеж на *Clostridium botulinum*** в сирена за мазане от Обединеното кралство и *Listeria monocytogenes* в нарязано сирене от Австрия.

Плодове и зеленчуци – 3 нотификации: **хлорпирифос, циперметрин, металаксил, луфенурон, пропиконазол, тебукоазол, тиофанат-метил, лабда-цихалотрин, тиаметоксам, индоксакарб, диметоморф, тефлубензурон, дифеноконазол, азоксистробин, трифлуксистробин, боскалид, пиракlostробин и наличие на неразрешената субстанция карбендазим** в лозови сърми от Египет; **циперметрин** в рамбутан (вид цитрусов плод) с неизвестен произход и **афлатоксини** в сушени смокини от Испания.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 2 нотификации: **наличие на неразрешената субстанция тетрахидроканабинол (ТНС)** в чай от коноп от Холандия и **наличие на неразрешената субстанция тетрахидроканабинол (ТНС) и на**

неразрешената нова хранителна съставка канабидиол (CBD) в шоколад също от Холандия.

Сладкарски изделия – 2 нотификации: риск от задушаване в резултат на консумация както и в резултат на неразрешеното наличие на Е 407 – карагенан в желирани бонбони от Тайван и чуждо тяло (парче метал) в шоколадови трюфели от Белгия.

Билки и подправки – 2 нотификации: охратоксин А в чили от Китай и пиролизидинови алкалоиди в кимион от Турция.

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: нелегален внос и влошени органолептични характеристики (миризма на петрол) на черен боб от Нигерия и *Salmonella* в глутен от Белгия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: Diarrhoeic Shellfish Poisoning (DSP) токсини в живи миди от Франция.

Главоноги и продукти от тях – 1 нотификация: *Listeria monocytogenes* в замразен, нарязан и приготвен октопод от Испания.

Яйца и яйчни продукти – 1 нотификация: *Salmonella* в пастьоризиран течен яйчен белтък от Холандия.

Мазнини и масла – 1 нотификация: наличие на неразрешената субстанция тетрахидроканабинол (THC) в масло от конопени семки от Дания.

Фуражни суровини – 1 нотификация: *Salmonella enterica ser. Typhimurium* в слънчогледово къспе от Румъния.

Сладоледи и десерти – 1 нотификация: недеклаирана млечна съставка в охладен десерт за вегани от Франция.

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация: *Salmonella enterica ser. Amsterdam* и *Salmonella enterica ser. Livingstone* в сусам от Индия.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: високи нива на витамин D3 в храна за кучета от Ирландия.

Вино – 1 нотификация: охратоксин А в червено вино от Италия.

През месец юни 2020 г. при предупредителните нотификации най-често нотифицираната страна е Холандия с 10 нотификации, следвана от Франция, Белгия и Полша всяка с по 7 нотификации.

България е нотифицирана два пъти.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НЕДОПУСНАТ ВНОС - 62 нотификации, които се разпределят в следните категории: **афлатоксини** в сушени смокини от Турция (2), в шамфъстък от Иран и в сушени люти чушки чили от Индия; **хлорпирифос** в чушки от Турция (2); **пиридабен, ацетамиприд и клотианидин** в чушки от Турция; **пиридабен и фостиазат** в чушки от Турция; **ацетамиприд и етоксазол** в чушки също от Турция; **пиридабен** в чушки от Турция; **хлороталонил и наличие на неразрешената субстанция фипронил** в чили от Индия; **циперметрин, ламбда-цихалотрин и клотианидин** в чушки от Уганда; **фостиазат** в чушки от Турция; **фенамифос** в чушки от Турция и **бупрофезин, пиридабен и форметанат** в чушки също от Турция.

Ядки, продукти от ядки и семена – 15 нотификации: **афлатоксини** във фъстъци от Китай (3), от Египет (2), от САЩ (2) и от Аржентина (2), в шамфъстък от Иран (2) и от САЩ и в лешници от Грузия и *Salmonella* в сусам от Уганда (2).

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 5 нотификации: липса на здравен сертификат за капучино и кафе лате от Турция (4) и наличие на неразрешената субстанция толфенпирад в черен чай от Китай.

Фуражни суровини – 5 нотификации: афлатоксини във фъстъци от Индия (2) и от Аржентина; **високи нива на *Enterobacteriaceae*** в рибно брашно от Мавритания и ***Salmonella*** в рибно брашно от Мавритания.

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: влошен температурен контрол на охладена риба меч и филета от риба тон от Сейшелските острови, на замразена цяла риба тон в марината също от Сейшелските острови и охладена риба тон от Малдивските острови; **опит за нелегален внос** на пушена риба и на семки от пъпеш от Нигерия и **влошени органолептични характеристики (миризма на амоняк)** на пушена риба от Гана.

Билки и подправки – 4 нотификации: ***Salmonella*** в паприка на прах от Китай и в черен пипер от Бразилия; **охратоксин А** в чили от Индия и **афлатоксини** в чили също от Индия.

Зърнени и тестени изделия – 2 нотификации: наличие на неразрешен генетично модифициран ориз в юфка от Китай и деоксиниваленол в пшеничено брашно от Украйна.

Сладкарски изделия – 2 нотификации: наличие на неразрешената субстанция Е 210 – бензоена киселина и на недеklarиран сулфит в конфитюр от ябълки и смокини от Сирия и ***Salmonella*** в халва с лешници също от Сирия.

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: опит за нелегален внос на кухненски прибори направени от бамбукови фибри, меламин и царевично нишесте от Китай (2).

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: опит за нелегален внос на пушена риба и фъстъци от Гана и липса на здравен сертификат за широко мисо (вид японска супа) от Китай.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 2 нотификации: ***Salmonella*** в замразени, осолени пилешки гърди от Бразилия и в замразени пилешки филета също от Бразилия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: влошен температурен контрол на замразени миди от Нова Зеландия.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: наличие на забранената субстанция нитрофуран в замразени скариди от Индия.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: ***Salmonella*** в кучешки играчки за дъвчене от Бразилия.

През месец юни 2020 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираната страна е Турция със 17 нотификации, следвана от Китай с 9 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НАСОЧВАНЕ НА ВНИМАНИЕТО – 55 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Птиче месо и продукти от птиче месо – 13 нотификации: ***Salmonella enterica ser. Enteritidis*** в охладено пилешко месо от Полша (3), в охладени пилешки четвъртини от Полша, в охладени пилешки гърди от Полша, в охладено пилешко месо от бут от Полша, в охладени пилешки крила също от Полша; ***Salmonella enterica ser. Infantis*** в охладени пилешки гърди от Украйна и от Полша; ***Salmonella*** в пушени патешки колбаси от Франция; ***Salmonella enterica ser. Hadar*** в охладено смяно пуешко месо от Полша; **високи нива над допустимите стойности на доксициклин** в охладено пилешко месо от Полша и ***Salmonella enterica ser. Newport*** в охладено пуешко месо също от Полша.

Плодове и зеленчуци – 8 нотификации: сулфит в гъби от Виетнам (2); **оксамил** в дини от Испания; ***Escherichia coli*** в листа бетел от Шри Ланка; **стъклени фрагменти**

в замразени малини от Сърбия; **бупрофезин** в чушки от Турция; **имазалил** в банани от Еквадор и **кадмий** в чипс от хлебно дърво от Виетнам.

Риба и рибни продукти – 7 нотификации: **живак** в размразени стекове от риба меч от Испания (2) и в размразена риба тон от Германия; **хистамин** в охладена аншоа от Испания, в замразена риба тон от Индия и в размразени филета от риба тон от Виетнам и *Listeria monocytogenes* в охладена пушена съомга от Сърбия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 5 нотификации: *Salmonella enterica ser. Typhimurium* в охладени свински обрезки от Германия; **пластмасови фрагменти** в охладена препакетирана шунка от Германия; **шигатоксин продуцираща Escherichia coli** в говежда кайма от Белгия; **недекларирана соя** в охладени свински медальони от Обединеното кралство и *Listeria monocytogenes* в охладена кървавица от Франция.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 3 нотификации: **наличие на неразрешените нови хранителни съставки Terminalia chebula, босилек (Ocimum sanctum), Emblica officinalis, Terminalia arjuna, Terminalia bellirica, Tribulus terrestris, Santalum album и Andrographis paniculata и небезопасните съставки Tinospora cordifolia и Withania somnifera** в билков чай от Чехия; **наличие на неразрешената нова хранителна съставка канабидиол (CBD)** в шоколад от САЩ и **наличие на забранената съставка Ephedra** в билкови чайове от Обединеното кралство.

Сладкарски изделия – 3 нотификации: **риск от задушаване в резултат на консумацията на неразрешените хранителни добавки E 407 - карагенан, E 406 - агар, E 425 - коняк, E 412 – гума гуар, E 415 – ксантанова гума и E 418 – геланова гума** в желирани бонбони от Виетнам; **стъклени фрагменти** в конфитюр от боровинки в стъклени буркани от Германия и **риск от задушаване в резултат на консумацията на неразрешената добавка E 407 – карагенан** в карамелени сладки от Виетнам.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 3 нотификации: **2,4-динитрофенол (DNP)** предлаган в Интернет (2) и **полициклични ароматни въглеводороди, толуен и ксилен** в зелена тинктура от орехи от Молдова.

Мазнини и масла – 3 нотификации: **наличие на неразрешените оцветители Судан 1, Судан 3 и Судан 4** в палмово масло от Сенегал; **недекларирана горчица** в масло от синап от Бангладеш и **глицидилови естери** в зеленчуково топено масло от Обединените Арабски Емирства.

Билки и подправки – 3 нотификации: **високи нива на Escherichia coli** в листа от моринга от Шри Ланка; **афлатоксини и охратоксин А** в чили от Китай и *Salmonella* група С в сушен босилек от Египет.

Хранителни добавки и ароматизанти – 2 нотификации: **наличие на ДНК от генетично модифицирани организми** в ензими от САЩ (2).

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: **красени** от Германия, **заразени с плесени**.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: **миграция на първични ароматни амини** от кухненски прибори от Китай.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: **наличие на забранената субстанция хлорамфеникол** в суроватка на прах от Украйна.

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация: *Salmonella* в бадеми от САЩ.

Други хранителни продукти/смесни – 1 нотификация: **пластмасови фрагменти** в охладени вегански ястия от Обединеното кралство.

През месец юни 2020 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираната страна е Полша с 11 нотификации, следвана от Виетнам с 6 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ – 44 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 5 нотификации: наличие на неразрешената нова хранителна съставка канабидиол (CBD) в хранителни добавки от Германия и в дъвки от Германия; високи нива на куркумин в хранителни добавки също от Германия и наличие на неразрешената нова хранителна съставка теакрин в хранителна добавка от Румъния.

Фуражни суровини – 5 нотификации: наличие на неразрешената фуражна добавка канабидиол (CBD) в конопено олио от Чехия и от Холандия; наличие на диоксини и диоксиноподобни полихлорбифенили в дестилат от палмови мастни киселини също от Холандия; подозрение за фалшификация (неотбелязана урея: 0.96 %) на сушени дрожди от Украйна и високи нива на E 250 – натриев нитрит и наличие на неразрешената фуражна добавка E 324 – етоксиквин в брашно от скариди от Еквадор.

Зърнени и тестени изделия – 4 нотификации: брашно от Полша и брашно от Турция, заразени с плесени; неподходящи условия за транспорт (наличие на нелегални пътници) за брашно от Италия и развала на брашно от стафиди от Холандия.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 4 нотификации: наличие на неразрешената нова хранителна съставка канабидиол (CBD) в шоколад от Обединеното кралство и от Полша и в асортимент от сладкиши предлагани в Интернет и наличие на неразрешената нова хранителна съставка *Inonotus obliquus* (вид гъба) в кафе от Полша.

Хранителни добавки и ароматизанти – 4 нотификации: наличие на ДНК от генетично модифициран организъм в хранителни ензими от Франция, Полша, Нова Зеландия и Германия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: пластмасови фрагменти (1 – 2 мм) в охладена паста от черен дроб от Дания; кон за клане от Франция, непрестоял задължителния карентен период за ветеринарно медицински препарати; неразрешен търговски оператор за механично сепарирано говеждо месо (MSM) отбелязано като говежди сухожилия от Обединеното кралство.

Храни за домашни любимци – 3 нотификации: високи нива на *Enterobacteriaceae* в замразена кучешка храна от Обединеното кралство и в замразена храна за домашни любимци от Австрия и *Salmonella* в преработени животински протеини от Испания.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 3 нотификации: *Salmonella* и *Salmonella enterica ser. Houtenae* в замразени пилешки гърди от Бразилия; *Salmonella enterica ser. Newport* и *Salmonella enterica ser. Saintpaul* в замразени пуешки гърди от Полша и чужди тела (дървени частици) в гъши пастет от Германия.

Сладкарски изделия – 2 нотификации: високи нива на транс мастни киселини в асортимент от сладкиши от Украйна и наличие на неразрешената нова хранителна съставка канабидиол (CBD) в топено масло и сладкиши предлагани онлайн.

Ядки, продукти от ядки и семена – 2 нотификации: кашу от Индонезия, заразено с плесени и фалшификация (фалшива документация) и влошено проследяване на слънчогледови семки с неизвестен произход.

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: пилешки гърди със зеленчуци и оризово брашно от Словакия, заразени с ларви на насекоми и неподходящи условия на транспорт (наличие на нелегални пътници) на различни хранителни продукти от Полша.

Фуражни добавки – 1 нотификация: диоксини в цинков оксид от Германия.

Риба и рибни продукти – 1 нотификация: *Listeria monocytogenes* в замразени пушени филета от сьомга от Сърбия.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: тайванско свинско месо и ориз от Обединеното кралство с повредена опаковка (изгича под налягане).

Плодове и зеленчуци – 1 нотификация: възможно наличие на мишка в червена и зелена леща от Дания.

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: неправилно етикетирание (не са декларирани захар и пчелен мед) в сок от Германия.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: макарони с шунка и сирене от Белгия с неправилно пакетиране (непакетирани с модифицирана атмосфера).

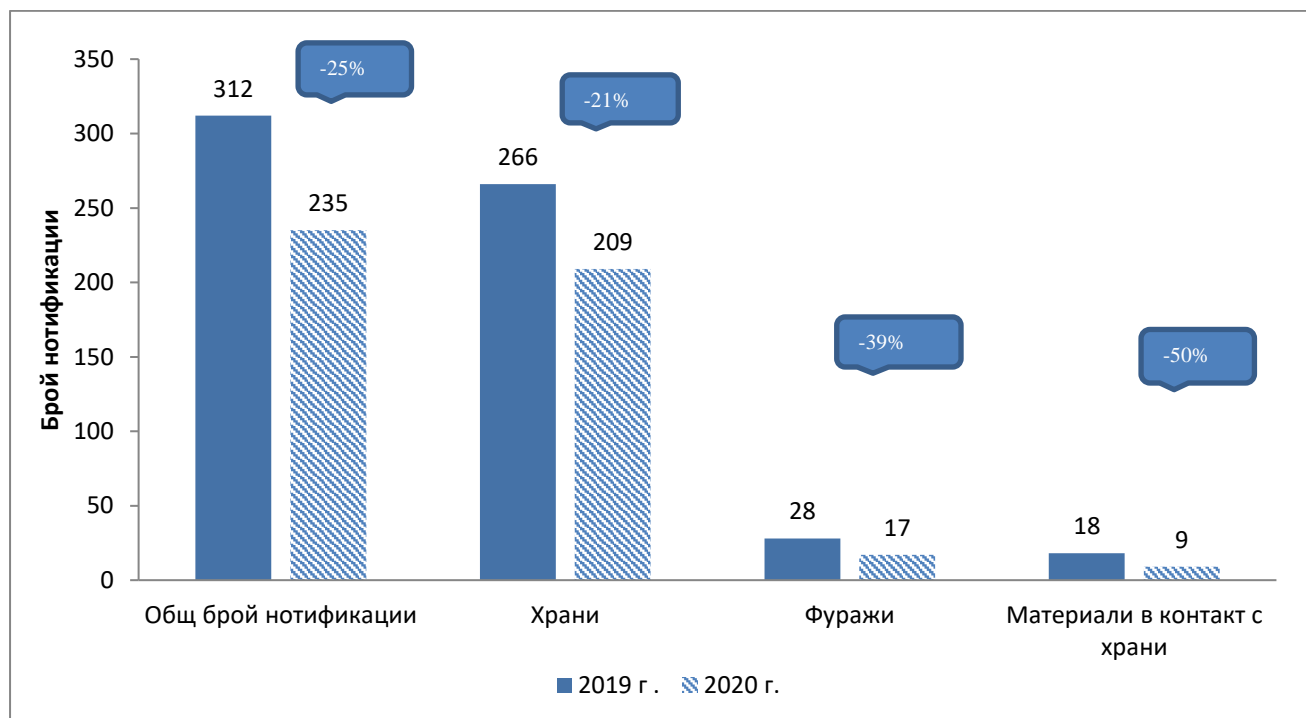
Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: алтернариол и теназонова киселина в доматиена паста от Италия.

През месец юни 2020 г., при нотификациите за проследяване най-често нотифицираната страна е Германия с 8 нотификации, следвана от Полша с 6 нотификации.

АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ

Направена е съпоставка на **броя** нотификации спрямо същия период през предходната година общо и по групи за **м. юни 2019 г.** и **м. юни 2020 г.** На *фиг. 2* са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. **Запазва се тенденцията** най-много нотификации да са докладвани в групата на храните. **Наблюдава се понижение** при всички категории нотификации както следва: общ брой нотификации с 25%; храни с 21%; фуражи с 39% и материали в контакт с храни с 50%.

За месец юни 2020 г. се наблюдава ясна тенденция на понижение при всички категории нотификации.

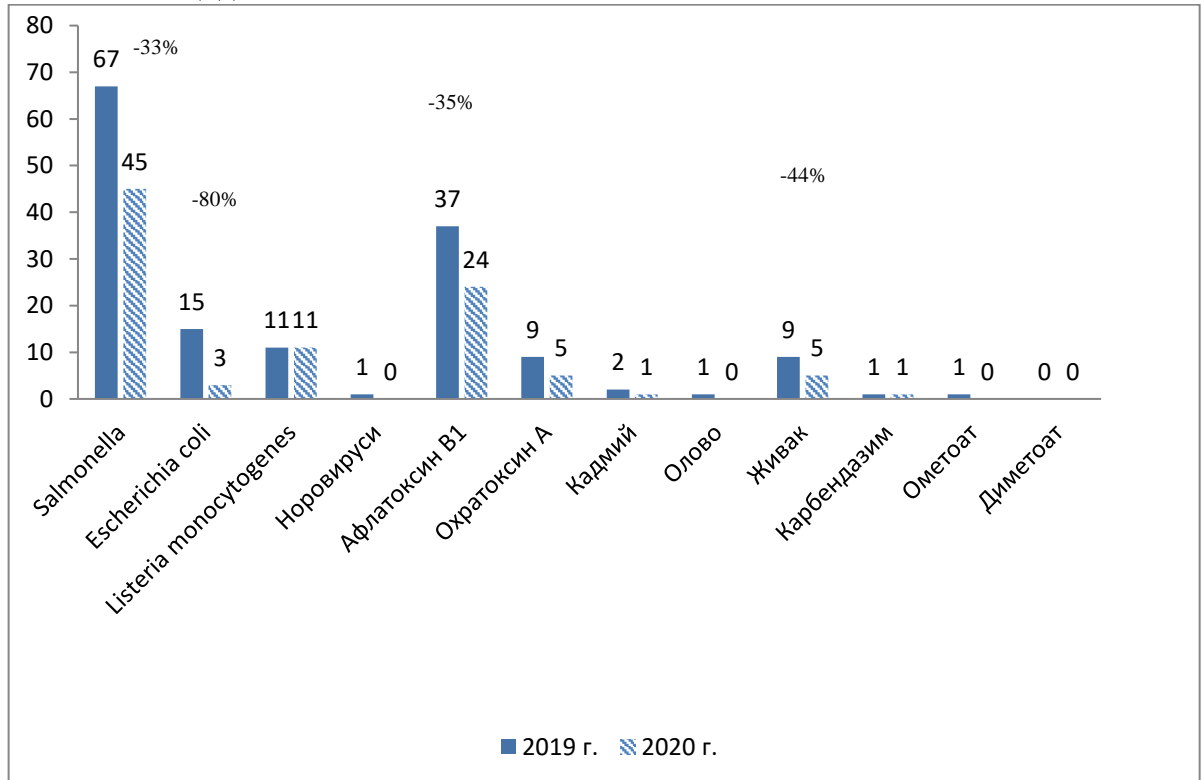
Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. юни 2019 г. и м. юни 2020 г.

На *фиг. 3* е представено разпределението на нотификациите по **вид**. Наблюдава се **понижение** при предупредителните нотификации с 25%; при нотификациите за недопуснат внос с 46% и при нотификациите за насочване на вниманието с 19%. **Повишение** се наблюдава само при нотификациите за проследяване с 19%.

За месец юни 2020 г. се наблюдава ясна тенденция на понижение при всички видове нотификации с изключение на нотификациите за проследяване.

След съпоставка на данните за месеците юни 2019 г. и юни 2020 г., може да се направи извод, ясна тенденция на повишение при ядките, продуктите от ядки и семена, при плодовете и зеленчуците, при билките и подправките и при диетичните храни, хранителни добавки и обогатени храни. Изключение прави какаото, какаовите изделия, кафе и чай където има повишение.

На фиг. 5 са показани някои от основните причини за нотифициране на храните и фуражите за месец юни 2019 г. и юни 2020 г. При патогенните микроорганизми се наблюдава като цяло **спад**, при *Salmonella* достига 33% и при *Escherichia coli* с 80%. При микотоксините също се наблюдава **спад** като при афлатоксин В1 достига 35%. При тежките метали се наблюдават **ниски стойности** като при живака има **спад** който достига 44%. Пестицидите запазват ниски нива.

Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците юни 2019 г. и юни 2020 г. може да се направи извод, че има ясна тенденция на понижение при всички категории продукти.

Приложение

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопуснат внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят информация за контролните органи.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на ЦОРХВ <http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис
младши експерт в Дирекция КРОКЦ
14.07.2020 г.